

بسم الله الرحمن الرحيم

آشنایی با قراردادهای مالی اسلامی

محمد خان زاده

هیات علمی دانشگاه پیام نور

سال ۱۳۹۱

اندیشه نو

سرشناسه	: خانزاده، محمد، ۱۳۵۴ -
عنوان و نام	: آشنایی با قراردادهای مالی اسلامی / محمد خانزاده.
به‌دیاور	
مشخصات نشر	: تهران : اندیشه نو، ۱۳۹۱.
مشخصات ظاهری	: ۸۴ص.: مصور.: ۱۴/۲۱×۵/۵سم.
شابک	: 978-600-179-024-9
وضعیت فهرست	: قیفا
تویسی	
موضوع	: قراردادهای (فقه)
موضوع	: امور مالی (فقه)
موضوع	: امور مالی -- جنبه های مذهبی -- اسلام
رده بندی کنگره	: BP1۹۰/۱/۳۱۵ ۱۳۹۱
رده بندی دیویی	: ۳۹۱/۳۷۲
شماره	: ۳۸۸۷۱۴۵
کتابشناسی	
ملی	

آشنایی با قراردادهای مالی اسلامی

مؤلف: محمد خانزاده

نوبت و تاریخ چاپ: چاپ اول / سال ۱۳۹۱

تیراژ: ۵۰۰ جلد

ناشر: اندیشه نو

سال نشر: ۱۳۹۱

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۱۷۹-۰۲۴-۹

تهران : میدان انقلاب ابتدای کارگر شمالی پاساژ فیروز طبقه ۲ اندیشه نو

تلفن: ۰۲۱-۶۶۴۲۷۳۷۱

مقدمه :

ابزارهای مالی و یا قراردادهای مالی همانگونه که از نامشان پیداست ابزارهایی برای تأمین مالی هستند. در واقع این ابزارها، حلقه ارتباطی بین نیازمندان وجوه و دارندگان وجوه مازاد می باشند. دین اسلام با توجه به اینکه دستورات آن، همه جنبه های مختلف زندگی بشری را شکل می دهد به مسلمانان اجازه استفاده از هر ابزار یا قرارداد مالی را نمی دهد و برای آنها ضوابطی را تعیین کرده است.

این کتاب در دو بخش ارائه خواهد شد. دربخش اول که متشکل از دو فصل مجزا است به مبانی قراردادهای مالی اسلامی اشاره می شود. بحث مربوط به الزامات اولیه و طبقه بندی های قراردادهای مالی اسلامی که موضوع بخش اول این کتاب است، از متون مربوط به تأمین مالی اسلامی کشور مالزی اتخاذ شده است.

دربخش دوم، به معرفی اهم قراردادهای مالی اسلامی خواهیم پرداخت. این فصل که ترکیبی از طبقه بندی قراردادهای دیدگاه متکلمان مالی اسلامی مالزیایی و شرحهای مربوط از کتاب فرهنگ اصطلاحات فقهی و حقوقی معاملات دکتر سید عباس موسویان است نکته بارز این کتاب می تواند باشد. امید است کتاب حاضر نقطه شروعی برای مطرح شدن موضوعی به نام «مدیریت مالی اسلامی در دروس دانشگاهی رشته های حسابداری، مدیریت و اقتصاد بوده و یا الگویی در نوشتن کتابهای مربوطه باشد.

فهرست اجمالی

۱۳	بخش اول: مبانی قراردادهای مالی اسلامی
۱۳	فصل اول: الزامات اولیه قراردادهای مالی اسلامی
۱۷	فصل دوم: طبقه بندی های قراردادهای مالی اسلامی
۲۳	بخش دوم: قراردادهای مالی اسلامی
۲۳	فصل اول: قراردادهای مبتنی بر فروش
	۱-۱- بیع
	۱-۲- استصناع
۳۳	فصل دوم: قراردادهای مبتنی بر سود و زیان
	۱-۱- شرکت یا مشارکت
	۲-۲- مضاربه
	۲-۳- مزارعه
	۲-۴- مساقات
۴۷	فصل سوم: قراردادهای مبتنی بر اجاره
	۳-۱- اجاره
	۳-۲- اجاره به شرط تملیک
۵۵	فصل چهارم: قراردادهای مبتنی بر کارمزد
	۴-۱- جعاله
	۴-۲- كفالت
	۴-۳- وكالت

فصل پنجم: قراردادهای حمایت کننده

۱-۵- حواله

۲-۵- رهن

۳-۵- ودیعه

فهرست تفصیلی

بخش اول: مبانی قراردادهای مالی اسلامی

فصل اول: الزامات اولیه قراردادهای مالی اسلامی

۱-۱- بیان اولیه قراردادهای مالی اسلامی و شرایط آنها

۱-۱-۱- استفاده از فعل زمان گذشته

۲-۱-۱- تطابق ایجاب و قبول

۳-۱-۱- روشن بودن ایجاب و قبول

۴-۱-۱- اتصال ایجاب به قبول

۲-۱- دو طرف قراردادهای مالی اسلامی و شرایط آنها

۱-۲-۱- رشد

۲-۲-۱- عقل

۳-۲-۱- بلوغ

۴-۳-۱- اختیار

۵-۲-۱- توجه و قصد

۶-۲-۱- عدم محجوریت قانونی

۳-۱- موضوع قراردادهای مالی اسلامی و شرایط آنها

۱-۳-۱- مناسب بودن موضوع قرارداد

۱-۳-۲- مشخص بودن موضوع قرارداد برای طرفین

معامله

۱-۳-۳- قابلیت تحویل موضوع قرارداد

۱-۳-۴- وجود موضوع قرارداد در هنگام بستن قرارداد

فصل دوم: انواع قراردادهای مالی اسلامی

۲-۱- طبقه بندی از لحاظ صحیح و باطل بودن قراردادها

۲-۱-۱- قرارداد صحیح

۲-۱-۱-۱- قرارداد باطل و فاسد

۲-۲- طبقه بندی از لحاظ موضوع و اهداف قرارداد

۲-۲-۱- قراردادهای انتقال مالکیت یا عقود التملیکات

۲-۲-۲- قراردادهای حذف کننده

۲-۲-۳- قراردادهایی که رفع مانع می کنند

۲-۲-۴- قراردادهای محدود کننده

۲-۲-۵- قراردادهای مشارکت

۲-۲-۶- عقود امنیتی یا عقود التوفیقات

۲-۲-۷- عقود نگهداری یا عقود الاستحقاقات

۲-۲-۸- طبقه بندی از لحاظ بیان قراردادها

۲-۲-۱- قراردادهای کامل

۲-۲-۲- عقود پیوست یا عقود مضافات

۲-۳-۲- قراردادهای شرطی

۲-۴- طبقه بندی از لحاظ نامگذاری قراردادها از طرف شریعت

۲-۴-۱- عقود مسمی

۲-۴-۲- عقود غیر مسمی

بخش دوم : انواع قراردادهای مالی اسلامی

فصل اول : قراردادهای مبتنی بر فروش

۱-۱- بیع

۱-۱-۱- تعریف بیع

۱-۱-۲- ارکان عقد بیع

۱-۱-۳- احکام بیع

۱-۱-۴- تقسیمات بیع

۱-۲- استصناع

۱-۲-۱- تعریف استصناع

۱-۲-۲- ارکان استصناع

۱-۲-۳- تاریخچه و ضرورت استصناع

۱-۲-۴- استصناع در فقه

فصل دوم : قراردادهای مبتنی بر سود و زیان

۲-۱- شرکت یا مشارکت

۲-۱-۱- تعریف شرکت

۲-۱-۲- انواع شرکت

۳-۱-۲- عقد شرکت

۴-۱-۲- ارکان عقد شرکت

۵-۱-۲- ماهیت عقد شرکت

۶-۱-۲- احکام اساسی عقد شرکت

۲-۲- مضاربه

۱-۲-۱- تعریف مضاربه

۲-۲-۱- ارکان عقد مضاربه

۳-۲-۲- ماهیت عقد مضاربه

۴-۲-۲- احکام اساسی عقد مضاربه

۲-۳- مزارعه

۱-۳-۲- تعریف مزارعه

۲-۳-۲- ارکان عقد مزارعه

۳-۳-۲- ماهیت عقد مزارعه

۴-۳-۲- احکام عقد مزارعه

۲-۴- مساقات

۱-۴-۲- تعریف مساقات

۲-۴-۲- ارکان عقد مساقات

۳-۴-۲- ماهیت عقد مساقات

۴-۴-۲- احکام عقد مساقات

فصل سوم: قراردادهای مبتنی بر اجاره

۳-۱- اجاره

۳-۱-۱- تعریف اجاره

۳-۱-۲- انواع اجاره

۳-۱-۳- ارکان عقد اجاره و شرایط آن

۳-۱-۴- ماهیت عقد اجاره

۳-۱-۵- احکام اساسی عقد اجاره

۳-۲- اجاره به شرط تملیک

۳-۲-۱- تعریف اجاره به شرط تملیک

۳-۲-۲- تاریخچه و ضرورت

۳-۲-۳- ماهیت عقد اجاره به شرط تملیک

۳-۲-۴- اقسام اجاره به شرط تملیک

۳-۲-۵- حکم عقد اجاره به شرط تملیک

فصل چهارم: قراردادهای مبتنی بر کausه

۴-۱- جعالة

۴-۱-۱- تعریف جعالة

۴-۱-۲- انواع جعالة

۴-۱-۳- ارکان جعالة

۴-۱-۴- ماهیت جعالة

۴-۱-۵- احکام اساسی جعالة

۴-۲- کفالت

۴-۲-۱- تعریف کفالت

۴-۲-۲- ارکان عقد کفالت

۴-۲-۳- انواع کفالت

۴-۲-۴- احکام کفالت

۴-۳- وکالت

۴-۳-۱- تعریف وکالت

۴-۳-۲- ارکان عقد وکالت

۴-۳-۳- ماهیت عقد وکالت

۴-۳-۴- اقسام وکالت

۴-۳-۵- احکام وکالت

فصل پنجم: قراردادهای حمایت کننده

۵-۱- حواله

۵-۱-۱- تعریف حواله

۵-۱-۲- ارکان حواله

۵-۱-۳- ماهیت عقد حواله

۵-۱-۴- احکام اساس عقد حواله

۵-۲- رهن

۵-۲-۱- تعریف رهن

۵-۲-۲- ارکان عقد رهن

۳-۲-۵- ماهیت عقد رهن

۴-۲-۵- احکام اساس عقد رهن

۳-۵- ودیعه

۱-۳-۵- تعریف ودیعه

۲-۳-۵- ارکان عقد ودیعه

۳-۳-۵- ماهیت عقد ودیعه

۴-۳-۵- احکام اساس عقد ودیعه